آیین‌نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ شورای‌عالی برنامه‌ریزی[۱]

فصل اول- کلیات

ماده ۱- تعریف

دوره کارشناسی ارشد، یکی از دوره‌های آموزش‌عالی بالاتر از دوره کارشناسی است، که پس از آن به اجرا درمی‌آید و سرانجام به اعطای مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوط منتهی می‌گردد.

تبصره- در این آیین‌نامه، به‌منظور اختصار، به همه دانشگاه‌ها، آموزش‌عالی، پژوهشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی مجاز، که در مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری (تحصیلات تکمیلی) فعالیت دارند، «مؤسسه» گفته می‌شود.

منظور از کمیته تحصیلات تکمیلی، کمیته‌ها/ شورایی است که در این زمینه، در سطوح گروه یا دانشکده تشکیل می‌شود.

ماده ۲- هدف

هدف از ایجاد دوره کارشناسی ارشد، گسترش دانش و تربیت متخصصان و پژوهشگرانی است، که با فراگیری آموزش‌های لازم و آشنایی با روش‌های پژوهش علمی، مهارت لازم را برای آموزش، پژوهش و خدمات پیدا می‌کنند.

۱- دانشجویان دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ورودی سال تحصیلی ۱۳۷۴-۱۳۷۳ وبعد از آن تازمان حکومت آیین‌نامه مصوب ۸۸/۱/۱۵، مشمول این آیین‌نامه خواهند بود.

فصل دوم- شرایط ورود

ماده ۳- شرایط ورود به دوره به‌شرح زیر است:

۳-۱- داشتن شرایط عمومی ورود به آموزش‌عالی؛

۳-۲- داشتن گواهینامه پایان دوره کارشناسی یا بالاتر مورد تأیید وزارت فرهنگ و آموزش‌عالی و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در رشته‌های مورد قبول (به تشخیص شورای‌عالی برنامه‌ریزی)؛

۳-۳- برخورداری از توانایی جسمی لازم و متناسب با رشته تحصیلی؛

۳-۴- موفقیت در آزمون ورودی دوره.

تبصره- مدرک معادل کاشناسی برای ورود به این دوره‌ها فاقد اعتبار است.

فصل سوم- واحدهای درسی

ماده ۴- تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته، با احتساب واحد پایان‌نامه، برحسب رشته، حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است.

تبصره ۱- چنانچه به تشخیص کمیته تحصیلات تکمیلی، گذراندن تعدادی از واحدهای درسی دوره کارشناسی، به‌عنوان دروس کمبود یا جبرانی، برای دانشجو، ضروری تشخیص داده شود، وی مکلف است، آن دروس را براساس برنامه مصوب، اضافه بر واحدهای درسی مقرر در دوره کارشناسی ارشد و مطابق این آیین‌نامه بگذراند.

تعداد دروس جبرانی در هر رشته حداکثر ۲۴ واحد است.

تبصره ۲- در انتخاب دروس، اولویت با دروس جبرانی است، تعیین تعداد و نوع دروس و زمان انتخاب آنها در چارچوب برنامه مصوب شورای‌عالی برنامه‌ریزی، بر عهده کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذی‌ربط است.

تبصره ۳- به ازای گذراندن هر ۱۲ واحد درسی از دروس جبرانی، یک نیم‌سال تحصیلی، به طول مدت تحصیلی دانشجو، افزوده می‌شد.

ماده ۵- تعداد واحد پایان‌نامه کارشناسی ارشد، برای همه رشته‌ها بین ۴ تا ۱۰ واحد درسی، مطابق برنامه مصوب شورای‌عالی برنامه‌ریزی است.

ماده ۶- دانشجوی دوره کارشناسی ارشد مجاز است در هر نیم‌سال تحصیلی بین ۸ تا ۱۴ واحد درسی را انتخاب کند و در موارد استثنایی، با صلاحدید کمیته تحصیلات تکمیلی، این تعداد می‌تواند به ۱۶ واحد افزایش یابد.

تبصره ۱- در آخرین نیم‌سال تحصیلی، نام نویسی دانشجو در کمتر از ۸ واحد درسی بلامانع ست.

تبصره ۲- دانشجویانی که برخی از دروس دوره کارشناسی ارشد را در دوره کارشناسی گذرانده‌اند نمی‌توانند آن درس با دروس را مجدداً در دوره کارشناسی ارشد بگذرانند. این دانشجویان باید با گرفتن دیگر دروس انتخابی جمع واحدهای درسی خود را به حد نصاب مندرج در برنامه مصوب برسانند.

فصل چهارم- حضور و غیاب

ماده ۷- حضور دانشجو در تمامی برنامه‌های درسی و دیگر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دوره الزامی است. غیبت دانشجو در هر درس نباید از مجموع ساعات آن درس تجاوز کند، در غیراین صورت نمره دانشجو در آن درس صفر محسوب می‌شود.

تبصره- در صورتی‌که غیبت دانشجو در یک درس، بیش از حد مجاز بوده و از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود، آن درس از مجموعه دروس انتخابی دانشجو حذف می‌شود. در این صورت رعایت حد نصاب ۸ واحد در آن نیم‌سال الزامی نیست. ولی آن نیم‌سال از نظر طول تحصیل برای دانشجو یک نیم‌سال کامل محسوب می‌شود.

ماده ۸- غیبت غیرموجه در امتحان هر درس موجب گرفتن نمره صفر برای آن درس است.

تبصره- در صورتی‌که غیبت دانشجو در امتحان، از نظر مؤسسه، موجه تشخیص داده شود. درس مزبور حذف می‌شود.

فصل پنجم- طول دوره، مرخصی تحصیلی و انصراف از تحصیل

ماده ۹- طول دوره مدتی است که دانشجو باید دروس تعیین شده در این دوره را با پایان‌نامه براساس مقررات مربوط به اتمام برساند.

طول دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۲ سال است.

تبصره ۱- کمیته تحصیلات تکمیلی می‌تواند، در صورت لزوم و حسب مورد یک و حداکثر تا دو نیم‌سال تحصیلی به طول دوره دانشجو اضافه کند.

تبصره ۲- چنانچه مؤسسه نتواند حداقل واحدهای درسی را در یک نیم‌سال تحصیلی ارایه دهد، به نسبت کسر واحدهای ارایه شده، به طول دوره دانشجو افزوده می‌شود. در هر صورت طول دوره تحصیل نباید از سه سال تجاوز نماید.

ماده ۱۰- دانشجوی دوره کارشناسی ارشد می‌تواند حداکثر برای یک نیم‌سال تحصیلی، با کسب موافقت دانشگاه، از مرخصی تحصیلی استفاده کند.

تبصره ۱- مدت مرخصی تحصیلی جزو سنوات تحصیلی دانشجو محسوب می‌شود.

تبصره ۲- درخواست مرخصی باید قبل از شروع نام‌نویسی در هر نیم‌سال تحصیلی به مؤسسه مربوط تسلیم و موافقت آن مؤسسه کسب گردد. موافقت مؤسسه با مرخصی تحصیلی دانشجو با توجه به وضعیت تحصیلی وی صورت می‌گیرد و منوط به این است که ادامه تحصیل دانشجو از آن به بعد با مشکل مواجه نشود.

تبصره ۳- در صورتی‌که دانشجو بدون کسب موافقت مؤسسه حتی برای یک نیم‌سال، ترک تحصیل نماید از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۱۱- دانشجو می‌تواند به هر دلیل، از تحصیل اعلام انصراف نماید. در این صورت باید درخواست خود را مبنی بر انصراف به مؤسسه تسلیم نماید. چنانچه

دانشجو بعد از یک ماه درخواست خود را پس نگیرد، آن مؤسسه نسبت به صدور گواهی انصراف اقدام می‌نماید.

تبصره- دانشجوی انصرافی یا اخراجی موظف است به تعهداتی که سپرده است عمل نماید. به هر حال صدور هرگونه گواهینامه و تسلیم ریز نمرات و دریافت مجوز شرکت مجدد در آزمون ورودی منوط به تسویه حساب دانشجو، با مؤسسه ذی‌ربط است.

فصل ششم- ارزشیابی

ماده ۱۲- حداقل نمره قبولی در هر درس اعم از دروس دوره و دروس جبرانی در دوره کارشناسی ارشد، ۱۲ است.

تبصره ۱- اگر نمره دانشجو در یک درس انتخابی کمتر از ۱۲ باشد، می‌تواند با موافقت استاد راهنما به جای آن درس، درس دیگری را انتخاب نماید.

تبصره ۲- در مواردی‌که ارزشیابی دانشجو در یک درس موکول به فعالیت‌هایی باشد که با تشخیص استاد مربوط انجام آن در طول یک نیم‌سال تحصیلی ممکن نیست، نمره دانشجو در آن درس ناتمام محسوب می‌شود، در این صورت باید نمره دانشجو در این درس، حداکثر تا پایان نیم‌سال تحصیلی بعد، توسط استاد ذی‌ربط به نمره قطعی تبدیل و در کارنامه وی ثبت شود.

ماده ۱۳- میانگین نمرات دروس دانشجو در دوره کارشناسی ارشد در هر نیم‌سال تحصیلی نباید از ۱۴ کمتر باشد. اگر میانگین نمرات دانشجو در دو نیم‌سال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، آن دانشجو از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

تبصره- نمره دروس پیش‌نیاز یا جبرانی در کارنامه دانشجو، جداگانه ثبت می‌شود اما در احتساب میانگین نمرات نیم‌سال تحصیلی و میانگین نمرات نیم‌سال کل نمرات دانشجو منظور نمی‌شود.

ماده ۱۴- میانگین کل نمرات دانشجو در پایان دوره نباید از ۱۴ کمتر باشد.

در غیر این صورت فارغ‌التحصیل دوره کارشناسی ارشد شناخته نمی‌شود.

تبصره ۱- دانشجویی که پس از گذراندن کلیه واحدهای درسی دوره، میانگین کل نمرات او از ۱۴ کمتر باشد، در صورتی‌که حداکثر مدت مجاز تحصیل وی به پایان نرسیده باشد، می‌تواند تا ۱۶ واحد از دروسی را که در آنها نمره کمتر از ۱۴ گرفته است، فقط در یک نیم‌سال تحصیلی تکرار کند و در صورت جبران کمبود میانگین کل، فارغ‌التحصیل شود.

«دانشجویی که به هر دلیل نتواند از این فرصت استفاده کند از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می‌شود[۱].»

تبصره ۲- به موجب مصوبه جلسه ۳۷۱ مورخ ۷۷/۱۲/۲ شورای‌عالی برنامه‌ریزی حذف شده است.

تبصره ۳- دانشجویان دوره‌های کارشناسی ارشد که به هر دلیل از ادامه تحصیل محروم می‌شوند، چنانچه با دانشگاه محل تحصیل خود تسویه حساب کنند، می‌توانند مجدداً در آزمون ورودی دوره‌های کارشناسی ارشد شرکت نمایند.

در صورت قبولی در آزمون، واحدهای درسی قبلی آنها، پس از ارزیابی و تطبیق با برنامه‌های مصوب از آنان پذیرفته می‌شود. ارزیابی دروس و تطبیق واحدها بر عهده دانشگاه یا مؤسسه پذیرنده است و به ازای هر ۱۲ واحد که پذیرفته می‌شود یک نیم‌سال از طول مدت مجاز تحصیل دانشجو کاسته می‌شود.

پذیرش واحدهای درسی قبلی این دانشجویان منوط به احراز سه شرط زیر است:

۱- داشتن مجوز از شورای گسترش آموزش‌عالی وزارتین فرهنگ و آموزش‌عالی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی حسب مورد؛

۲- پذیرش دانشجو از طریق آزمون سراسری؛

۳- اجرای برنامه‌های مصوب شورای‌عالی برنامه‌ریزی.[۲]

۱- اصلاحیه مصوبه جلسه ۳۷۱ مورخ ۷۷/۱۲/۲ شورای‌عالی برنامه‌ریزی

۲- الحاقی مصوب جلسه ۳۳۴ مورخ ۷۵/۱۰/۲۳ شورای‌عالی برنامه‌ریزی

فصل هفتم- پایان‌نامه

ماده ۱۵- تهیه پایان‌نامه آخرین بخش دوره کارشناسی ارشد است که طی آن دانشجو موظف است، در یک زمینه مربوط به رشته تحصیلی خود، زیر نظر استاد راهنما، به تحقیق و تتبع بپردازد.

ماده ۱۶- استاد راهنما با پیشنهاد دانشجو و موافقت استاد در تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی، از اعضای هیأت علمی مؤسسه یا خارج از مؤسسه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می‌گردد.

تبصره ۱- چنانچه استاد راهنما، خارج از مؤسسه آموزش‌عالی انتخاب شود به جای شرط استادیاری داشتن مدرک دکترا الزامی است.

تبصره ۲- در رشته‌هایی که استادیار به تعداد کافی وجود ندارد، استاد راهنما را می‌توان با تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین مربیان برجسته مؤسسه و دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار مفید آموزشی و پژوهشی انتخاب کرد.

ماده ۱۷- دانشجو موظف است پس از پایان نیم‌سال اول و قبل از شروع نیم‌سال سوم تحصیلی موضوع پایان‌نامه خود را با نظر استاد راهنما انتخاب کند.

موضوع پایان‌نامه پس از تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی قطعیت می‌یابد.

ماده ۱۸- استاد مشاور پیشنهاد استاد راهنما و پس از تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان مربوط انتخاب می‌شود.

ماده ۱۹- ارزشیابی پایان‌نامه درجلسه دفاعیه توسط هیأت داوران، متشکل از استاد راهنما، استاد مشاور و حداقل یک‌نفر نماینده کمیته تحصیلات تکمیلی و دو نفر از بین اعضای هیأت علمی یا متخصصان و محققان داخل یا خارج مؤسسه صورت می‌گیرد.

ماده ۲۰- پایان‌نامه توسط هیأت داوران در پنج درجه ارزشیابی شده و به هر درجه نمره‌ای تعلق می‌گیرد و این نمره در میانگین کل نمرات دانشجو محاسبه می‌شود:

نمره از ۱۸ تا ۲۰: عالی؛

نمره از ۱۶ تا ۱۸: بسیار خوب؛

نمره از ۱۴ تا ۱۶: خوب؛

نمره از ۱۲ تا ۱۴: قابل قبول؛

نمره از ۱۲ کمتر: غیرقابل قبول.

ماده ۲۱- دانشجو پس از انتخاب پایان‌نامه، تا زمانی که آن را به پایان نرسانده است موظف است براساس تقویم دانشگاهی در نیم‌سال‌های بعد نیز برای آن ثبت‌نام نماید. در این حال نمره پایان‌نامه در آخرین نیم‌سال تحصیلی، وارد کارنامه دانشجو می‌شود و در میانگین نمرات او منظور خواهد شد.

ماده ۲۲- در صورتی‌که پایان‌نامه، از نظر هیأت داوران، غیرقابل قبول تشخیص داده شود، دانشجو می‌تواند در مدتی که از حداکثر مدت مجاز تحصیل وی تجاوز نکند، پایان‌نامه خود را کامل و بار دیگر زمانی که هیأت داوران تعیین می‌کنند از آن دفاع نماید.

دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از پایان‌نامه خود با موفقیت دفاع کند از ادامه تحصیل و دریافت مدرک تحصیلی محروم می‌شود.[۱]

اعطای گواهی گذراندن واحدهای درسی دوره به دانشجویی که به هر دلیل از ادامه تحصیل باز می‌ماند حسب درخواست دانشجو بلامانع است.[۲]

بموجب مصوبه جلسه ۲۸۷ مورخ ۷۳/۸/۲۹ شورای‌عالی برنامه‌ریزی واحد رساله در دوره کارشناسی ارشد بین ۴ تا ۱۰ واحد است.

فصل هشتم- سایر مقررات

ماده ۲۳- انتقال و تغییر رشته در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ممنوع است.

۱- اصلاحیه جلسه ۳۷۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲ شورای‌عالی برنامه‌ریزی

۲- تبصره مذکور مصوبه جلسه ۳۷۱ مورخ ۱۳۷۷/۱۲/۲ شورای‌عالی برنامه‌ریزی به‌شرح فوق تغییر یافته است.

ماده ۲۴- درصورتی‌که ارایه برخی از دروس، در یک رشته و در یک زمان معین، در مؤسسه مبدأ ممکن نباشد، دانشجو می‌تواند، آن دروس رابا موافقت استاد راهنما و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی، در یکی از مؤسسات آموزش‌عالی دیگر که مجری دوره است به‌صورت مهمان بگذراند.

در این حال کسب موافقت مؤسسه مقصد هم ضروری است و تعداد واحدهای درسی دانشجوی مهمان در یک مؤسسه نباید از نصف واحدهای درسی دوره تجاوز نماید.

ماده ۲۵- آیین‌نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد در ۸ فصل و ۲۵ ماده و ۲۳ تبصره در دویست و نود و یکمین جلسه شورای‌عالی برنامه‌ریزی مورخ ۱۳۷۳/۱۰/۲۵ به‌تصویب رسید. این آیین‌نامه از ابتدای سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ در همه دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها و مؤسسات آموزش‌عالی سراسر کشور لازم‌الاجرا است و از تاریخ ابلاغ آن، آیین‌نامه قبلی و تمام مقررات و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر یا آن برای دانشجویان مشمول این آیین‌نامه لغو می‌گردد. دانشجویان ورودی سال‌های قبل از سال تحصیلی ۷۴-۱۳۷۳ نیز می‌توانند با موافقت شورای تحصیلات تکمیلی مؤسسه وضعیت خود را با آیین‌نامه جدید تطبیق داده و براساس آن فارغ‌التحصیل شوند.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری- سید محمدرضا هاشمی گلپایگانی